Aki az Ung partjától indult el...

Dr. Skultéty Csaba 90 éves

Az Ung és a Latorca mentén elterülő síkságon, ott, ahol a látóhatárt csupán a Vihorlát kisebb-nagyobb domborulata zárja le a nézelődő szemek elől, az ungi róna kellős közepén van egy kisváros, Nagykapos, szülővárosa Skultéty Csaba közírónak, publicistának. Innen, az Ung partjától indult egykor, és lett a magyar nyelvterület - ma már mondhatjuk - 20. századi ismert, ha nem a legismertebb rádiós hírszerkesztője, majd politikai kommentátora. Élete szolgálat lett, a magyar ügyek nemzetközi szolgálata a toll és a mikrofon erejével. Hosszú esztendőkig (ál)nevét csak suttogva ejtették ki az emberek Kaposon is, nem sejtve azt, hogy az Ambrus Márton nevű személy honfitársukat, Skultéty Csabát rejti. Harminchárom éven keresztül Münchenből, a Szabad Európa Rádió szerkesztői asztalától figyelte a határontúli magyarság sorsának alakulását, különös tekintettel Kárpátaljára és a Felvidékre. Mert mindkét tájegység együtt volt egykor hazája, itt kényszerült maga is kisebbségi létbe, hogy aztán személyes kötelezettségként megélve, tegye a dolgát a vasfüggönynek ezen az oldalán rekedtek érdekében.

Kényszerből választott új hazájában gyakran álmodozott a Laborc parti nyári kirándulásokról, a Nagykapos Fő utcáját hajdan szegélyező gömbakácokról, Ungvárról, kedves városáról. De az állandó tenniakarás ösztönével gondolt az itt maradt, nemzeti kisebbségbe szorított Felvidék és Kárpátalja magyarjainak sorsára. Harminchárom évig nem léphetett hazai földre. Végtelenül hosszú és reménytelen idő. Az adott politikai körülmények között még a hazatérés gondolata sem merülhetett fel. Amikor mégis, a rendszerváltozás tájékán megadatott a már alig remélt visszatérés, elsők között jött, mert hazahúzta a honvágy. Azóta Budapesten él ugyan, de otthon van Nagykaposon, Kassán, Ungvárott, Beregszászban, és más, határon túli településen.

Első találkozása Nagykapossal egyszerre volt katartikus és lélekemelő. Egy, számára már ismeretlen városba érkezett. Az utcán itt-ott ismerősnek vélt tekintetekkel, néha, a viszontlátás örömében felfedezett ismerősökkel, barátokkal találkozott. A gömbakácokat azóta kivágták, a házakat elbontották, de az egykori plébánia boltívei alatt újra megnyugvást talált. És megtalálta azt a rácsos kőkerítést, ami kisiskolás korának mára legendává vált emlékeztetője maradt. Az elsőt új és újabb látogatás, baráti beszélgetések egész sora követte. Mintha csak be akarta volna pótolni az időveszteséget Skultéty Csaba és a nagykaposiak. Eseményekben gazdag életútjáról sok érdekeset mesélt. Nehéz sors, érdekes élet az övé. A Nagykaposon köztiszteletnek örvendő család legfiatalabb sarja korán elkerült szülővárosából, majd következtek a késmárki tanulmányok, érettségi vizsga Ungvárott, budapesti egyetemi évek, kis kitérővel részese volt a „malenkij robotnok" nevezett eseménynek, majd szemtanúja a Csehszlovákiából erőszakkal kitelepített magyarok kálváriájának. Végül az emigráció mellett döntött. Ott alapítva családot, gyermekeit megtanítva a magyar szó ízére, mert nekik két családi nyelvük volt: „egy anyanyelv és egy apanyelv, mert egyik sem lehet idegen nyelv, egyik sem szorítható ki a családi keretből".

A beszélgetések során megelevenedett gyermekkorának és ifjúságának történetei megrajzolták Nagykapos múltját, megidézték Mécs László alakját, meg annyi más érdekes adalékkal járultak ahhoz, hogy a mostani generáció képet kapjon a hajdan volt mezőségi városról. Skultéty Csaba hazajött, visszatért a gyökereihez. És nemcsak szellemiségében lett általa gazdagabb Nagykapos, de legféltettebb tárgyai közül is néhány itt, Nagykaposon kezdte meg különéletét. A Magyar Közösségi Ház Mécs László Könyvtára törzsanyagának legértékesebb művei, mintegy háromszáz kötet Skultéty Csaba ajándéka. A magyar múltat feldolgozó műveken kívül több kötet foglalkozik Ung-megye történelmével, amelyekből értékes és érdekes adatokat meríthet az olvasó és a kutató egyaránt. Több, Mécs Lászlóval kapcsolatos relikviát, verseskötetet, fényképeket és egyéb kordokumentumokat adományozott a könyvtárnak.

Ünnepeltünk ma is tevékeny. Könyvei jelennek meg, írásait rendszeresen közli a napi sajtó, előadásokat tart bel- és külföldön egyaránt. A televízió képernyőjén vagy a rádió hullámhosszán keresztül gyakran eljutnak hozzánk gondolatai.

„Szülőhelyünk, gyerekkorunk és fiatal éveink színhelye mindannyiunk számára meghatározó. Tanulmányaim, majd aktív pályám évtizedei sokfelé elvezettek, változatlanul magamban hordom azonban mindazt, amit akkor kaptam. Ha már kissé távlati nézetben is, de különösen amikor, mint az utóbbi években, vissza-visszatérek, a tájban itthon, a nagykaposiakkal pedig szolidárisnak érzem magam." - írta nemrég. Nagykapos 2005-ben díszpolgárává fogadta.

Engedtessék meg, hogy egy kissé önző módon, magunknak, kaposiaknak kívánjam azt, hogy Skultéty Csabát jó erőben, egészségben, a tőle megszokott szellemi frissességben még nagyon sok alkalommal, szeretettel fogadhassuk itt, Nagykaposon!

Demjénné Kovács Erna

„CORVS" 2010. X.